



## Høringsvar på forslag til midlertidige forskriftsendringer som innebærer at permitterte, oppsagte og Vg3-elever i vårens avgangskull som ikke har fullført og bestått videregående opplæring kan tas inn som elever i friskoler høsten 2020

Norske Fag- og Friskolers Forbund (NFFL) og våre medlemsskoler ønsker å bidra i dugnaden for å gi flere mulighet til å fullføre en videregående utdanning. NFFL har også på vegne av medlemsskoler tidligere spilt inn tiltak som kan gjøre at friskolene kan møte et endret utdanningsbehov som følge av Covid-19. De foreslåtte tiltakene presenterte i de midlertidige forskriftsendringene, kommer såpass sent at det vil være krevende for mange skoler å legge om og utvide kapasitet for å ta inn flere elever allerede høsten 2020. For noen skoler vil det være praktisk mulig, men økonomisk vanskelig å forsvare en slik utvidelse for kun ett år. Det er i tillegg en relativt begrenset gruppe som skolene vil få tillatelse til å ta opp ut over vanlig opptak. Nedenfor følger NFFLs innspill til den foreslåtte midlertidige forskriftsendringen.

Forslaget innebærer at friskolene kan ta inn søkere som har fulgt opplæring ved den aktuelle skolen skoleåret 2019–2020, men som ikke har bestått alle fag. Dette er positivt, men når opptaket er begrenset til kun de eleven som har gått på den aktuelle friskolen sist skoleår, vil dette utgjøre en svært liten gruppe søkere og vil i liten grad avhjelpe situasjonen som har oppstått med Covid-19. Om friskolene kunne ta opp elever som har fulgt opplæring ved andre skoler og som ikke har bestått, ville dette utgjøre en gruppe av en mer vesentlig størrelse. NFFL foreslår derfor at friskolene skal kunne ta opp søkere som har vært avgangselever (uavhengig av hvilken skole de har gått på) våren 2020 og som ikke har bestått alle fag.

Hvis forslaget skal fange opp en vesentlig andel av de som nå står i en vanskelig situasjon med tanke på opplæring og jobb, burde forslaget favne bredere. Det er ikke bare som nylig er permitterte, oppsagt eller som har slitt med å fullføre videregående det siste skoleåret, som er i en vanskelig situasjon som følge av Covid-19. Noen har over lengre tid stått uten jobb eller videregående opplæring. Forslaget burde også gjelde disse søkerne som nå har fått en enda mer krevende situasjon med en generelt høyere arbeidsløshet og økt konkurranse om både skoleplasser og jobb. Med forslaget til midlertidig forskriftsendring, blir disse nå stående bakerst i køen. Forslaget setter også som betingelse at permitterte eller arbeidsledige ikke har fullført eller bestått videregående opplæring tidligere. Det kan være flere som er permitterte eller oppsagte og som allerede har en videregående utdanning, men som nå kan trenge skolegang i et nytt løp på videregående nivå. Disse har friskolene ifølge forslaget ikke lov til å ta opp og NFFL foreslår at forslaget til midlertidig forskriftsendring endres slik at friskolene høsten 2020 kan ta opp voksne som av ulike grunner står uten jobb og som trenger en videregående opplæring uavhengig av om eleven har fullført videregående opplæring tidligere. Dette forslaget vil favne bredere og vil uansett begrenses ved at en friskole ikke kan ta opp elever i fag som en eleven allerede har fra før.

Flere sliter nå med å få lærlingeplass og dette fører blant annet til økt søkning på påbygg. NFFL beklager at departementet og direktoratet ikke har fulgt opp henvendelser fra våre medlemsskoler om å få omdisponere elevplasser fra studiespesialiserende og til påbygg siden søkningen til disse linjene er endret på grunn av koronasituasjonen. En slik omdisponering ville være en løsning for flere som nå blir stående utenfor skole og jobb. NFFL foreslår derfor at forslaget til midlertidige forskriftsendringer også innebærer at friskoler skal kunne omdisponere elevplasser fra studiespesialiserende til påbygg ved opptaket 2020.

Det er positivt at det er gitt unntak for realkompetansevurderingen for gruppene som skal omfattes av den midlertidige forskriftsendringen. Uten dette hadde det blitt veldig krevende å få gjennomført opptak i tide.

Hvis departementet ønsker at skolene nå skal utvide kapasiteten for å ta inn flere elever, er det helt urimelig å ikke gi skolene mulighet til å tilby disse søkerne et fullt utdanningsløp. Ifølge forslaget til forskrift, vil eleven kun ha rett til å fullføre det trinnet de er tatt inn på. Hvis de vil fortsette løpet etter ett år, er det vanlige opptaksregler som gjelder og mange vil da ikke få muligheten til å fortsette et løp ved den aktuelle friskolen. Det er få som vil søke en skole som ikke kan tilby et fullt skoleløp ved opptak. Skolene føler også et ansvar for elevene de tar inn og ønsker derfor heller ikke å tilby et halvveis løp. NFFL mener derfor at forslaget til midlertidig forskriftsendring bør utvides slik at de elevene som tas opp etter denne forskriften skal ha mulighet til å fullføre et skoleløp ved den skolen hvor de tas opp høsten 2020.

NFFL har i flere runder tatt opp friskolenes behov for økonomisk kompensasjon etter strenge smitteverntiltak som følge av Covid-19. Skolene har fortsatt ikke fått noen signaler om at de kan forvente dette. Hvis skolene nå skal ta inn flere elever, vil dette for mange skoler innebære nye investeringer i utstyr og lokaler. Dette vil være en økt kostnad for mange skoler som ikke dekkes inn ved et midlertidig økt tilskudd ved utvidet elevtall høsten 2020. Det vil for mange skoler derfor være vanskelig å forsvare slike investeringer når de allerede har en ekstra presset økonomi etter smitteverntiltakene våren 2020. Det vil for mange være vanskelig å forsvare eventuelle investeringer for å øke kapasiteten for kun ett skoleår når elevtallsbegrensning trer i kraft igjen påfølgende skoleår. Derfor kan det for mange skoler også være økonomiske hensyn som hindrer skolene i å imøtekomme ønsket om å utvide kapasiteten og å ta inn flere av de som nå står utenfor utdanning og jobb. Mange friskoler er fleksible, kan gjøre raske endringer og ønsker også å bidra i denne dugnaden, men vil hindres av økonomiske hensyn.